

COUPE

MARE-I GRĂDINA LUI DRĂCULA
(TV DIVERTISMENT)

Deunăzi la TVR s-a dat un film foarte straniu. Un fel de „show“ în care personajele principale erau „odiosul și sinistra“ jucați cam fără haz în scene care se voiau scenariu comic. De la început, ideea de a prezenta niște criminali împușcați în condiții cam misterioase drept eroi de music-hall este ciudată. Dar să zicem. Marx a spus vorba cu despărțirea rizind, și cum marxști au fost și sint încă... Mai puțin scuzabilă este viziunea kitsch a iadului hărăzit celor doi precum și a petrecerilor lor, viziune care, dincolo de efectul artistic detestabil, a bagatelizat crimele și deciziile marilor călăi poleindu-le inexplicabil. Prezentat așa, Ceaușescu și nevastă-sa au devenit un fel de Tanța și Costel — dictatori, niște nebuni inofensivi și comici.

Bancurile cu „șefu“ aveau hazul lor când acesta trăia, ca o supapă pentru nervii noștri. Dar după îngroparea asasinului? Cine ar fi avut curajul unui astfel de film (clandestin) cu scop demitizant înainte de 22 a XII-a '89 ar fi binemeritat de la patrie. Cine-l face acum stîrnește nedumeriri. Realizarea în sine a fost și

ea precară tehnic, săracă în umor (dacă s-a vrut comedie) și cu simboluri pe multe de cuțit: Iliescu făcut șeptar la șeptice poate semăna a „omagiul“ noului ales. Iar pe deasupra, telespectatorii de pe-aiurea care au văzut filmul și-au zis în sine lor că nici nu era așa de rău în România.

Spre sfîrșit a existat și un moment serios, potrivit ca nuca-n perete, cu Dida Drăgan cîntînd sfișietor „Cine iubește și lasă“ în contrast cu rock-urile voioase de pînă atunci. Dacă „simbolul“ acestui cîntec se referea la cei ce l-au iubit și l-au lăsat pe Marx după Revoluție, ce rost avea el în acest context? Dacă nu, atunci, totuși, care-i era scopul în economia filmului?

Una peste alta, un amalgam enerwant, cauzator de migrenă insistentă și de nedumerire. Iar cine i-a dat acestei înghețări un premiu, se vede treaba că n-are umor și nici n-a trăit măcar trei zile în România.

HORIA GĂRBEA

Foto: adriana grand

Amintindu-și de spectacolul său de debut, Alexa Visarion spunea într-un interviu: „În Cartofi prăjiți cu orice realizasem o anume atmosferă senzorială și totodată metaforică, născută din contraste puternice, definind o lume incapabilă să își păstreze umanitatea.“ Au urmat apoi în cariera regizorului Richard III („Tot spațiul de joc a fost acela care a permis înțelegerea raportului dintre Cap și Coroană“), Procurorul („un spectacol politic în care dorința de a spune adevărul m-a obligat să vorbesc despre raportul dintre libertate și detenție, dintre ideal și realitate. Personajul Anchetatorului era plasat în public, circula obsedat printre spectatori, biciindu-le conștiința și memoria. Oportunistul, fluturînd steagul roșu, cînta Bandiera rossa, imagine ce izbea pînă la limita suportabilului“), DA sau NU („un spectacol despre probleme actuale: ce înseamnă libertatea, cine o dă, cum o ia, ce este...“), Puterea și Adevărul („condiția pe care arta o dobîndește cînd se implică în politică“), iar în 1988, pe scena Naționalului timișorean — Trei surori, un cutremurător strigă de protest împotriva societății ce ne omoară pînă și speranțele. Erau acolo, în universul creat de Alexa Visarion pe scenă, oameni capabili încă să iubească, oameni care ar fi putut trăi și care își legau fiecare clipă de existență de speranța că viața va începe odată și pentru ei. Dar sint loviți pînă cînd nici măcar nu-și mai pot permite să viseze. Era ușor de văzut în spatele spectacolului un om revoltat, perfect conștient de ceea ce se întimplă și care se institua în acuzator.

L-am mai văzut apoi între două ieșiri în străinătate unde monta un colaj din Cehov. Următoarea întîlnire însă, a fost de-a dreptul șocantă. Era 22 decembrie 1989, în balconul CC al PCR, Alexa Visarion vorbea mulțimii. M-am dezmeticit prea tirziu ca să înțeleg ce spune.

Destul de multă vreme nu m-am gîndit în mod special la acest episod. Sau, dacă am făcut-o, a fost cu puțină mindrie că-l cunosc pe omul acesta. Pînă cînd, într-o seară, Alexa Visarion a început să povestească. Și mi-am dat seama că, dintre aceia ce ocupau atunci balconul CC-ului, el era în orice caz îndreptățit să se afle acolo. Era ipostaza pe care o prefigura creația lui de pînă atunci. Ce-și poate dori mai mult un regizor decît să se afle în miezul evenimentelor ce răstoarnă un regim pus la zid de atîtea ori de el, pe scenă? El, care se întrebasese: „Cînd și unde, de ce și cum se poate perverti simbolul revoluției? Depinde în mîinile cui se găsește și cine flutură stindardul“, avea dreptul să trăiască această experiență acolo unde bătea în acele momente inima întregii țări.

DORIN STANCIU